

FFURFLEN ASESU EFFAITH AR Y GYMRAEG

Diben y ffurflen Asesu Effaith ar y Gymraeg yw galluogi Cyngor Rhondda Cynon Taf i ystyried egwyddorion a gofynion [Rheoliadau Safonau'r Gymraeg \(Rhif 1\) 2015](#) er mwyn cydymffurfio â [Mesur y Gymraeg \(Cymru\) 2011](#).

Cam 1 - Casglu Gwybodaeth	
NODER: Wrth i chi gwblhau'r asesiad yma, bydd gofyn i chi gyflwyno tystiolaeth i ategu'ch sylwadau . Gweler Canllawiau Asesu Effaith ar y Gymraeg i gael rhagor o wybodaeth am ffynonellau data.	
Enw'r Cynnig:	CYNNIG I YMESTYN GORCHYMYN DIOGELU MANNAU CYHOEDDUS CBS RHCT MEWN PERTHYNAS Â MESURAU RHEOLI CŴN
Adran	Iechyd y Cyhoedd, Diogelwch a Gwasanaethau Cymuned / Rheng-flaen / Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethol
Cyfarwyddwr Gwasanaeth	Louise Davies/ Roger Waters/ Andy Wilkins
Swyddog sy'n llenwi'r Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg	Andy Wilkins
Trwy e-bost	Andrew.s.wilkins@rctcbc.gov.uk
Ffôn	01443 424105
Disgrifiad Cryno	<p>Mae'r ddau Orchymyn Diogelu Mannau Cyhoeddus sy'n ymwneud â mesurau rheoli cŵn yn Rhondda Cynon Taf yn dod i ben ar 30 Medi 2023. Cyn i'r gorchmynion yma ddod i ben, mae modd i'r Cyngor eu hamrywio neu eu hystemyn am gyfnod o hyd at 3 blynedd os yw gwneud hynny'n angenrheidiol er mwyn atal yr ymddygiad gwreiddiol rhag digwydd neu ddigwydd eto.</p> <p>Y cynnig, sy'n destun ymgynghoriad perthnasol yn unol â deddfwriaeth, yw ymestyn y gorchmynion hynny er mwyn caniatáu i swyddogion gyhoeddi'r gorchmynion arfaethedig yn ôl Deddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlisma 2014.</p>
Dyddiad	3 Gorffennaf 2023

Nodwch ar bwy mae'r cynnig yma'n effeithio: (Defnyddwyr Gwasanaethau, Gweithwyr, y Gymuned Ehangach)	<ul style="list-style-type: none">○ Defnyddwyr Gwasanaeth ✓○ Gweithwyr ✓ (yng nghyd-destun y swyddogion sy'n gweinyddu a gorfodi'r Gorchmynion Diogelu Mannau Cyhoeddus Baw Cŵn)○ Y gymuned ehangach ✓ (gan gynnwys preswylwyr a'r rheiny sy'n gweithio yn y Fwrdeistref Sirol ac yn ymweld â hi)
---	---

DRAFT

<p>Beth yw nodau'r polisi, a sut mae'r rhain yn berthnasol i'r Gymraeg?</p>	<p>Mae baw cŵn yn parhau yn bryder arwyddocaol i'r Cyngor a'r rheiny sy'n byw a'n gweithio yn y Fwrdeistref Sirol yn ogystal â'r rhai sy'n ymweld â hi.</p> <p>Mae baw cŵn yn annymunol ac yn peri risg difrifol i iechyd pobl, plant yn benodol.</p> <p>Mae'r Gorchmynion Diogelu Mannau Cyhoeddus mewn perthynas â rheoli cŵn wedi caniatáu i'r Cyngor gyflwyno cyfres o gyfyngiadau rhesymol ac addas o ran defnyddio tir cyhoeddus ledled y Fwrdeistref Sirol. Mae hynny wedi bod yn fuddiol o ran lleihau gweithgaredd perchnogion cŵn anghyfrifol ac wedi caniatáu i berchnogion cyfrifol barhau i gerdded eu cŵn heb gyfyngiadau gormodol.</p> <p>Er gwaethaf cyflwyno'r Gorchmynion ym mis Hydref 2017 a'u hadnewyddu ym mis Hydref 2020, mae nifer fach o berchenogion cŵn sydd ddim yn glanhau ar ôl eu cŵn neu sydd ddim yn eu cadw o dan reolaeth. Mae swyddogion o'r farn ei fod yn hanfodol ein bod ni'n adnewyddu'r gorchmynion a fyddai'n dod i ben ar 30 Medi 2023 am gyfnod o dair blynedd pellach er mwyn sicrhau bod y buddion arwyddocaol mewn perthynas â baw cŵn yn parhau ac i sicrhau bod y grym perthnasol yn dal i fodoli er mwyn mynd i'r afael â'r nifer fach o bobl sy'n parhau i fynd yn groes iddyn nhw.</p> <p>Mae modd dod o hyd i adroddiad y Cabinet yma (Eitem Agenda 6).</p> <p>Does dim pwyntiau penodol am ddefnyddio'r Gymraeg mewn perthynas â'r cynnig - mae'r arwyddion sy'n cael eu defnyddio i rannu manylion y Gorchmynion Diogelu Mannau Cyhoeddus mewn mannau perthnasol yn ddwyieithog a bydd hynny'n parhau pe bydd y gorchmynion yn cael eu hymestyn. Mae Hysbysiadau Cosb Benodedig yn ddwyieithog.</p>
<p>Pwy fydd yn elwa? / Oes modd i'r polisi effeithio ar grwpiau Cymraeg? Os felly, rhestrwch nhw yma.</p>	<p>Mae pob aelod o'r cyhoedd sy'n byw, gweithio ac yn ymweld â'r Fwrdeistref Sirol yn elwa o amgylchedd mwy diogel a glanach pan mae cŵn yn cael eu cadw dan reolaeth ac mae pobl yn mynd i'r afael â baw cŵn. Fydd y cynnig ddim yn effeithio ar grwpiau iaith Gymraeg.</p>
<p>Proffil ieithyddol cyfredol yr ardal(oedd) ddaearyddol dan sylw</p>	<p>Mae ffigurau Cyfrifiad 2021 ynghylch y Gymraeg yn dangos bod canran siaradwyr Cymraeg ledled Cymru wedi gostwng i 17.8%. Serch hynny, gwelodd Rhondda Cynon Taf gynnydd bychan gyda chanran poblogaeth y Fwrdeistref Sirol sy'n gallu siarad Cymraeg yn codi o 12.3% i 12.4%. Mae data'n dangos bod nifer y siaradwyr Cymraeg yn Rhondda Cynon Taf wedi cynyddu o 27,779 i 28,556, sef cynnydd o 2.8%. Yn wir,</p>

	<p>Rhondda Cynon Taf oedd un o bedwar Awdurdod Lleol yng Nghymru yn unig i weld cynnydd yng nghanran ei siaradwyr Cymraeg. Y lleill oedd Caerdydd, Merthyr Tudful a Bro Morgannwg. Mae pob un o'r awdurdodau lleol yma'n fwrdeistrefi sirol cyfagos. Efallai bod hynny'n dangos bod ein rhanbarth ni'n gweld rhai tueddiadau cadarnhaol o ran cynnydd yn nifer y siaradwyr Cymraeg, ac y gallai'r cynnydd yma arwain at gynnydd yn y galw am wasanaethau trwy gyfrwng y Gymraeg. Wrth i ddata pellach, manylach, o'r Cyfrifiad ar gyfer Rhondda Cynon Taf ddod i'r fei, (e.e. data LSOA), bydd angen i ni ystyried pa effaith y gallai ei chael ar y gwasanaethau rydyn ni'n eu darparu.</p>
<p>Data neu ymchwil perthnasol arall</p>	<p>BYDD Y BROSES YMGYNGHORI YN CYNWYS CWESTIYNAU PENODOL AM Y GYMRAEG AC YN GYFLE I BRESWYLWYR RANNU EU BARN AC UNRHYW BRYDERON. CAIFF UNRHYW DDATA PERTHNASOL SY'N CAEL EU CASGLU TRWY'R BROSES YMGYNGHORI AC YMGYSYLLTU'N CAEL EU CYNWYS YN YR ADRODDIAD TERFYNOL CYN DOD I UNRHYW BENDERFYNIAD MEWN PERTHYNAS Â'R CYNNIG</p>

DRAFT

Cam 2 – Asesu Effaith

Yma mae angen i chi ystyried yr effaith, y dystiolaeth ac unrhyw gamau rydych chi'n eu cymryd i wella. Mae hyn er mwyn sicrhau nad yw'r cyfleoedd i bobl sy'n dewis byw eu bywydau a manteisio ar wasanaethau trwy gyfrwng y Gymraeg yn israddol i'r hyn sydd ar gael i'r rhai sy'n dewis gwneud hynny yn Saesneg, yn unol â gofynion Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

Sylwch fod asesiad effaith ar wahân ar gyfer cydraddoldeb a'r ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol y mae'n rhaid eu cwblhau hefyd ar gyfer cynigion polisi.

Cofiwch y gallai effeithiau cadarnhaol i rai grwpiau fod yn niweidiol i eraill - hyd yn oed ymhlith grwpiau Cymraeg. Ystyriwch yr effeithiau ar wahanol grwpiau. Er enghraifft, mae'n bosibl bod cynnig o fudd i ddysgwyr Cymraeg, ond nid i siaradwyr Cymraeg.

Mae Asesiadau blaenorol o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg i'w gweld ar Inform trwy [glicio yma](#).

A fydd y cynnig arfaethedig yn effeithio ar unrhyw un neu bob un o'r canlynol?

	A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral?	Disgrifiwch pam y bydd hyn yn cael effaith gadarnhaol / negyddol neu niwtral ar y Gymraeg.	Pa dystiolaeth sydd gennych chi i ategu'r farn yma?	Pa gam(au) mae modd eu cymryd i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol?
Cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg e.e. staff, trigolion ac ymwelwyr Hawliau siaradwyr Cymraeg a dysgwyr i ddefnyddio'r Gymraeg wrth ddelio â'r Cyngor ac i staff ddefnyddio'r Gymraeg yn y Gwaith	Cadarnhaol	Er nad oes unrhyw effeithiau penodol ar y defnydd o'r Gymraeg o ganlyniad i'r cynnig yma, mae'r arwyddion sy'n cael eu defnyddio'n rhan o'r Gorchmynion mewn lleoliadau perthnasol yn ddwyieithog a bydd hynny'n parhau pe bydd y	Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg Strategaeth Cymraeg 2050 Llywodraeth Cymru	Cefnogi hyfforddiant Gymraeg a cheisio gwella nifer y Swyddogion Gorfodi Amgylcheddol dwyieithog. Mynd ati'n rhagweithiol i recriwtio siaradwyr Cymraeg i ymgymryd â'r rôl Swyddog Gorfodi.

Gorchmynion yn cael eu hystyng.

Cam 2 – Asesu Effaith

A fydd y cynnig arfaethedig yn effeithio ar unrhyw un neu bob un o'r canlynol?

	A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral?	Disgrifiwch pam y bydd hyn yn cael effaith gadarnhaol / negyddol neu niwtral ar y Gymraeg.	Pa dystiolaeth sydd gennych chi i ategu'r farn yma?	Pa gam(au) mae modd eu cymryd i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol?
Niferoedd a / neu ganrannau'r siaradwyr Cymraeg e.e. Cyfleoedd Addysg / Astudio Cyfrwng Cymraeg. Cysylltiadau â Strategaeth Cymraeg 2050 Llywodraeth Cymru / Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd Cyngor Rhondda Cynon Taf	Cadarnhaol	Er nad oes unrhyw effeithiau penodol ar gynyddu nifer/canran y siaradwyr Cymraeg o ganlyniad i'r cynnig yma, mae'r arwyddion sy'n cael eu defnyddio'n rhan o'r hysbysiadau mewn lleoliadau perthnasol yn ddwyieithog a bydd hynny'n parhau pe bydd yr hysbysiadau yn cael eu hystyng.	Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg Strategaeth Cymraeg 2050 Llywodraeth Cymru	Cefnogi hyfforddiant Gymraeg a cheisio gwella nifer y Swyddogion Gorfodi Amgylcheddol dwyieithog. Mynd ati'n rhagweithiol i recriwtio siaradwyr Cymraeg i ymgymryd â'r rôl Swyddog Gorfodi.
Cyfleoedd i hyrwyddo'r Gymraeg e.e. statws, defnyddio Gwasanaethau Cymraeg, defnyddio'r Gymraeg yn rhan o fywyd beunyddiol yn y gwaith ac yn y gymuned Mynd ati'n weithredol i annog a hyrwyddo defnydd o'n	Niwtral	Er nad oes unrhyw effeithiau penodol ar gynyddu nifer/canran y siaradwyr Cymraeg o ganlyniad i'r cynnig yma, mae'r arwyddion sy'n cael eu defnyddio'n rhan o'r gorchmynion mewn lleoliadau perthnasol yn ddwyieithog a bydd hynny'n	Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg Strategaeth Cymraeg 2050 Llywodraeth Cymru	Cefnogi hyfforddiant Gymraeg a cheisio gwella nifer y Swyddogion Gorfodi Amgylcheddol dwyieithog. Mynd ati'n rhagweithiol i recriwtio siaradwyr

gwasanaethau Cymraeg i weld cynnydd yn y galw dros amser.		parhau pe bydd y gorchmynion yn cael eu hymestyn.		Cymraeg i ymgymryd â'r rôl Swyddog Gorfodi.
---	--	---	--	---

DRAFT

Cam 2 – Asesu Effaith

A fydd y cynnig arfaethedig yn effeithio ar unrhyw un neu bob un o'r canlynol?

	A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral?	Disgrifiwch pam y bydd hyn yn cael effaith gadarnhaol / negyddol neu niwtral ar y Gymraeg.	Pa dystiolaeth sydd gennych chi i ategu'r farn yma?	Pa gam(au) mae modd eu cymryd i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol?
<p>Cydymffurfio â Safonau Statudol y Gymraeg e.e. cynyddu neu leihau gallu'r Cyngor i ddarparu gwasanaethau trwy gyfrwng y Gymraeg.</p> <p>Ystyried hawliau siaradwyr Cymraeg i ddefnyddio'r Gymraeg wrth ddelio â'r Cyngor ac i staff ddefnyddio'r Gymraeg yn y Gwaith.</p>	Cadarnhaol	Mae arwyddion sy'n cael eu defnyddio i rannu manylion y gorchmynion Rheoli Cŵn yn gyhoeddus mewn lleoliadau perthnasol yn ddwyieithog a byddan nhw'n parhau fel hynny pe bydd y gorchmynion yn cael eu hymestyn.	Mae arwyddion presennol sydd wedi'u gosod mewn lleoliadau perthnasol sy'n rhan o'r gorchmynion Rheoli Cŵn.	Cefnogi hyfforddiant Gymraeg a cheisio gwella nifer y Swyddogion Gorfodi Amgylcheddol dwyieithog. Mynd ati'n rhagweithiol i recriwtio siaradwyr Cymraeg i ymgymryd â'r rôl Swyddog Gorfodi.
<p>Peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.</p>	Niwtral	Mae arwyddion sy'n cael eu defnyddio i rannu manylion y gorchmynion Rheoli Cŵn yn gyhoeddus mewn lleoliadau perthnasol yn ddwyieithog a byddan nhw'n parhau fel hynny	Mae arwyddion presennol sydd wedi'u gosod mewn lleoliadau perthnasol sy'n rhan o'r gorchmynion Rheoli Cŵn.	Cefnogi hyfforddiant Gymraeg a cheisio gwella nifer y Swyddogion Gorfodi Amgylcheddol dwyieithog. Mynd ati'n rhagweithiol i recriwtio siaradwyr Cymraeg i ymgymryd â'r rôl Swyddog Gorfodi.

pe bydd y gorchmynion yn cael eu hystyngiadau.

Cam 3 – Gwella'r cynnig

Ar ôl rhestru camau gweithredu yn adran 2 a allai liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol – nodwch isod pa rai y byddwch chi'n eu cynnwys yn y cynnig polisi a phwy fydd yn gyfrifol amdanyn nhw.

Ystyriwch hefyd a yw'r cynnig yn angenrheidiol? A fyddai modd bodloni'r galw heb unrhyw ddatblygiadau newydd? A fyddai modd defnyddio darpariaeth arall sy'n bodoli eisoes? Ble dylai'r datblygiad fod?

Beth rydych chi'n mynd i'w wneud?

Pryd ydych chi'n mynd i'w wneud?

Pwy sy'n gyfrifol?

Cefnogi hyfforddiant Gymraeg a cheisio gwella nifer y Swyddogion Gorfodi Amgylcheddol dwyieithog. Edrych ar recriwtio cadarnhaol e.e. targedu gwefannau swyddi Cymraeg, dosbarthiadau Cymraeg.

Parhaus

Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Rheng Flaen

Os yw ffyrdd o leihau'r effaith wedi cael eu nodi ond dydyn nhw ddim yn bosibl, esboniwch pam. Rhowch ddigon o fanylion am ddata neu ymchwil sydd wedi arwain at eich rhesymu.

Beth gafodd ei nodi?

Pam nad yw'n bosibl?

Gwarantu staff sy'n siarad Cymraeg er mwyn ymateb i ddewis iaith aelodau'r cyhoedd, gan gynnwys unrhyw gyfathrebu mewn perthynas â rhoi dirwyon.

Rhaid i'r strwythur staff cyfredol wella sgiliau/capaciti Cymraeg cyn eu rhoi ar waith.

Cam 4 – Adolygu

Ar gyfer pob cynnig polisi, p'un a yw'n Benderfyniad Allweddol Arwyddocaol ai peidio, mae'n ofynnol ichi anfon yr asesiad yma ymlaen at wasanaethau Cymraeg – Swyddoglaith@rctcbc.gov.uk a'r garfan Ymgynghori ac Ymgysylltu – ymgynghoriad@rctcbc.gov.uk yn y lle cyntaf i gael rhywfaint o arweiniad ac adborth cychwynnol.

Yn rhan o'r Broses Asesu Effaith ar y Gymraeg, Cydraddoldeb a Dyletswydd Economaidd Gymdeithasol, dylai pob cynnig sy'n diwallu'r diffiniad o Benderfyniad Allweddol Arwyddocaol gael eu cyflwyno gerbron y Panel Adolygu Swyddogion. Mae swyddogion o bob rhan o Wasanaethau'r Cyngor yn rhan o'r panel yma ac mae'n gweithredu fel ffrind beirniadol cyn i'ch adroddiad gael ei gwblhau a'i gyhoeddi ar gyfer cymeradwyaeth gan y Cabinet / Uwch Reolwyr y Cyngor.

Os yw'r cynnig yma'n cael ei ystyried yn Benderfyniad Allweddol Strategol, anfonwch eich asesiad effaith sydd wedi'i gwblhau (Camau 1>6), ynghyd â chynnig/adroddiad polisi a'r adroddiad ymgynghori i'r cyfeiriad e-bost BusnesyCyngor@rctcbc.gov.uk fel bod modd trefnu Panel Adolygu i drafod eich cynnig. [Darllenwch ein dogfen ganllaw](#) i gael rhagor o wybodaeth am beth yw Penderfyniad Allweddol Sylweddol.

Mae'n bwysig cadw cofnod o'r broses yma fel y gallwn ddangos sut rydyn ni wedi ystyried ac ymgorffori ystyriaethau cynaliadwy o ran y Gymraeg lle bynnag y bo modd. Sicrhewch eich bod chi'n diweddarau'r adrannau perthnasol isod ar y cyd â'r adrannau perthnasol.

Sylwadau'r Uned Gwasanaethau Cymraeg	Dyddiad Ystyried y Cynnig	Disgrifiad byr o unrhyw welliannau a wnaed yn dilyn adborth gan yr Uned Gwasanaethau Cymraeg
Gwasanaethau Cymraeg yn cynghori cyn archwilio opsiynau eraill sydd ar gael er mwyn recriwtio siaradwyr Cymraeg. Gwasanaethau Cymraeg yn cynghori er mwyn sicrhau eich bod y broses o roi dirwyon, gan gynnwys unrhyw herio, ar gael yn y ddwy iaith.		
Sylwadau Swyddogion y Panel Adolygu	Dyddiad Ystyried y Cynnig	Disgrifiad byr o unrhyw newidiadau a wnaed yn dilyn ystyriaethau gan Swyddogion y Panel Adolygu

I'W GWBLHAU YN DILYN YR YMARFER YMGYNGHORI		
Sylwadau'r Adran Ymgynghori	Dyddiad Ystyried y Cynnig	Disgrifiad byr o unrhyw welliannau a wnaed yn dilyn yr ymgynghoriad
I'W GWBLHAU YN DILYN YR YMARFER YMGYNGHORI		

Cam 5 – Monitro, Gwerthuso ac Adolygu

Sut byddwch chi'n monitro effaith ac effeithiolrwydd y cynnig, a gyda phwy?

I'W GWBLHAU YN DILYN YR YMARFER YMGYNGHORI

Cam 6 – Crynodeb o'r Effeithiau gan y Cynnig

Darparwch grynodeb o'r asesiad effaith isod. Yn y crynodeb, rhaid cynnwys rhai o'r prif effeithiau cadarnhaol a negyddol ynghyd â throsolwg

o'r camau gweithredu ers yr asesiad effaith a gafodd eu cymryd i gyfrannu at effeithiau mwy cadarnhaol yn well. Dylai'r crynodeb yma gael ei gynnwys yn adran Ystyriaethau o'r Gymraeg yn nhempel adroddiad Uwch Reolwyr y Cyngor/y Cabinet. Dydy hi ddim yn addas ysgrifennu 'gweler yr adroddiad llawn yn Atodiad x' yn unig yng nghorff yr adroddiad. Rhaid cyhoeddi'r asesiad effaith ochr yn ochr â'r adroddiad.

Cwblhawyd Asesiad Effaith ar y Gymraeg ac mae'r prif ganfyddiadau fel a ganlyn -

I'W GWBLHAU YN DILYN YR YMARFER YMGYNGHORI

Cam 7 – Cymeradwyo

Enw'r Swyddog sy'n cwblhau'r Asesiad Effaith ar y Gymraeg:		Enw Cyfarwyddwr Gwasanaeth:	
Swydd:		Rydw i'n argymhell bod y cynnig: (Tynnwch sylw at y penderfyniad)	Yn cael ei roi ar waith heb unrhyw newidiadau
			Yn cael ei roi ar waith gan ystyried y camau lliniaru sydd wedi'u hamlinellu
			Yn cael ei wrthod oherwydd effeithiau negyddol anghymesur ar y Gymraeg

Llofnod		Llofnod y Cyfarwyddwr Gwasanaeth	
Dyddiad		Dyddiad	

DRAFT